

Till
Tjänstemännens Centralorganisation

Datum
2017-05-19

Vår referens
Stina Jakobsson / Linda Wallin

Unionens yttrande över ”DS 2017:4 Sjukpenning i avvaktan på slutligt beslut”

Bakgrund till skrivelsen

Försäkringskassan förändrade den 1 november 2016 sin tillämpning avseende när sjukpenning kan beviljas, till följd av två kammarrättsdomar. Detta innebar kortfattat att försäkrade inte längre kunde få sjukpenning utbetald under utredningstiden i ett ärende, vilket fått till följd att många försäkrade stått utan ersättning under den tid ett ärende utretts.

I promemorian ”DS 2017:4 Sjukpenning i avvaktan på slutligt beslut” lämnas med anledning av detta följande förslag till ändringar i socialförsäkringsbalken:

- Ett ärende om sjukpenning eller sjukpenning i särskilda fall ska inte få avgöras till den försäkrades nackdel utan att han eller hon har underrättats om innehållet i det kommande beslutet och fått tillfälle att yttra sig över det inom en bestämd tid. Detta ska dock inte gälla om det är uppenbart att han eller hon inte kan komma in med uppgifter som kan påverka avgörandet.
- Försäkringskassan ska få besluta att lämna sjukpenning eller sjukpenning i särskilda fall för tid till dess att ett ärende har slutligt avgjorts. En förutsättning för beslutet ska vara att den försäkrade begär sjukpenning i anslutning till en sjukperiod som pågått i minst 15 dagar, sjukpenning eller sjukpenning i särskilda fall har betalats tidigare under sjukperioden och att det saknas skäl som talar emot ett sådant lämnande.
- SGI-skydd ska gälla under tid då den försäkrade väntar på ett slutligt beslut i ärende om sjukpenning, ersättning för arbetsresor, rehabiliteringsersättning eller motsvarande arbetskadeersättningar.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Bakgrund till Unionens kommentar

Sedan den nya handlägningsrutinen infördes i november 2016 har flera av Unionens medlemmar ifrågasatt det faktum att de inte fått sjukpenning under utredningstiden, och många har uppfattat det som att deras sjukpenning blivit indragen retroaktivt. Vid indragen sjukpenning är den försäkrade, för att klara sin

försörjning, hänvisad till att återgå i arbete eller anmäla sig som aktivt arbetsökande vid Arbetsförmedlingen och ansöka om a-kassa. Många har då fått glapp i ersättningen mellan sista sjukpenningdag och första a-kassedag. Detta eftersom a-kassa endast kan utgå från den dag man är anmäld på Arbetsförmedlingen som aktivt arbetsökande.

Ett illustrerande exempel av problematiken, hämtat från en av Unionens medlemmar, ges i det följande.

Unionenmedlemmen NN hade uppburit sjukpenning sedan den 30 maj 2016 till följd av diagnosen utmattningssyndrom. Försäkringskassan meddelade i beslut den 1 december 2016 att NN inte hade rätt till sjukpenning från den 26 november 2016. NN fick beslutet den 6 december 2016 och anmälde sig på Arbetsförmedlingen den 7 december 2016. Hens rätt till arbetslöshetsersättning kunde därför prövas först från den 7 december 2016. NN stod således utan ersättning för perioden den 26 november – 6 december 2016. Här tillkommer dessutom att arbetslöshetsförsäkringen har en karenstid på 7 dagar, innan ersättning kan utgå.

Försäkringskassans skickade ett brev till NN daterat den 7 november 2016, i vilket man meddelade att man *överbegde* att inte betala ut sjukpenning från den 26 november. NN hade då möjlighet att lämna synpunkter på detta, och något beslut om nekad sjukpenning var alltså ännu inte fattat. NN hade då – teoretiskt sett – kunnat gå till Arbetsförmedlingen och anmäla sig som arbetsökande, i förebyggande syfte (för att skydda sin SGI). Dock framgår det av förhandsbeskedet daterat den 7 november, att NN för det fall hen får ett negativt beslut måste anmäla sig på Arbetsförmedlingen i syfte att skydda sin SGI och att detta måste ske senast första vardagen efter det att hon fått del av beslutet. Detta råd följde NN, men hen var givetvis helt ovetande om att hen borde ha anmält sig hos Arbetsförmedlingen redan *innan* beslutet var fattat, för att undvika glapp i a-kassan.

I NN:s fall var Försäkringskassans utredningstid relativt kort, men det finns säkerligen exempel på ärenden där utredningstiden är betydligt längre och där den försäkrade alltså lever i ovisshet under lång tid och där glappet mellan sjukpenning och a-kassa kan bli flera veckor.

Unionen konstaterar att det glapp i ersättning som uppstod i NN:s fall skulle kunna undvikas med de föreslagna lagändringarna

Unionens kommentar till skrivelsen

Unionen är positiva till samtliga delar i förslaget. Skrivelsen ringar tydligt in de problem som finns med nuvarande handläggningsrutiner och som lett till att försäkrade kommit i kläm och stått utan ersättning. Dessa handläggningsrutiners konsekvenser är också något som Unionen tidigare uppmärksammat Försäkringskassan om, via TCO.

Mot bakgrund av att en nekad sjukpenning är ett mycket betydande beslut för den enskilde är det vidare positivt att det, som ett komplement till bestämmelsen om

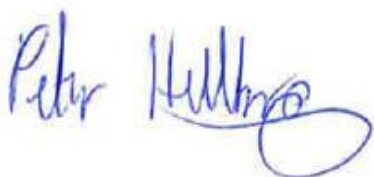
kommunicering i förvaltningslagen, införs en särskild bestämmelse i socialförsäkringsbalken om att den enskilde ska underrättas om innehållet i ett negativt beslut och få tillfälle att yttra sig. Unionens erfarenhet är att så visserligen sker i stor utsträckning redan idag. Dock är det bra att det införs en uttrycklig skyldighet i lag att göra så.

Det är vidare positivt att det föreslås att sjukpenning kan lämnas interimistiskt under utredningstiden. Enligt förslaget kan sjukpenning lämnas om det saknas skäl som talar emot att sjukpenning ska lämnas. Unionen anser att detta bör tillämpas som att huvudregeln är att sjukpenning ska lämnas, under såväl utredningstid som kommuniseringstid, det vill säga fram till dess att ett beslut har fattats.

Utredningen anger att om den försäkrade redan har underrättats om Försäkringskassans bedömning och getts möjlighet att yttra sig över denna och det underlag som bedömningen gjorts utifrån, så bör detta kunna utgöra skäl som talar mot att lämna sjukpenning i avvaktan på slutligt beslut. Detta förutsatt att nya omständigheter inte tillkommit.

Unionen anser att det är av yttersta vikt att sjukpenning utges under hela kommuniseringstiden och fram till dess beslut fattats. Vid en sådan tolkning av förslaget bör man komma tillrätta med det glapp i ersättning som uppstår för många medlemmar, och som drabbade Unionens medlem i exemplet ovan. Fram till dess ett beslut om avslag är fattat kan den försäkrade leva i tron att hen kommer att beviljas sjukpenning. Det är inte rimligt att kräva att den försäkrade, för att undgå ett glapp i ersättning, tvingas göra aktiva val i form av att anmäla sig på Arbetsförmedlingen eller återgå i arbete innan ett beslut om sjukpenning är fattat. Såsom utredningen själva anger riskerar detta att undergräva tilltron till försäkringen.

Unionen är också mycket positiva till förslaget om att SGI-skydd ska gälla under tid då den försäkrade väntar på ett slutligt beslut. En förlorad SGI kan få mycket allvarliga konsekvenser för de försäkrade i försörjningshänseende, varför det är av yttersta vikt att SGI-skyddet förstärks på det sätt som föreslagits.

Peter Hellberg, 1:e vice ordförande Unionen